

Inhoud

Misandrie, een vrouwelijk zelfstandig naamwoord	15
Samenhokken met een vent	23
Hysterische, frigide mannenhaters	29
Mannen die vrouwen haten	33
Vrouwen, schreeuw jullie woede van de daken	41
Middelmatig als een man	49
De heteroseksuele valkuil	55
Zusters	61
Lofzang op tupperwareparty's, pyjamafeestjes en meidenavonden	65
Noten	71
Dankwoord	73
Meer weten?	75

Op een dag schreef ik op mijn blog dat ik de apathie en het algemene gebrek aan interesse van mannen voor de vrouwenzaak moe was. Bliksemsnel reageerde een sympathieke anonieme schrijver als volgt: ‘Jullie moeten je misschien eens afvragen waarom mannen het daar niet over willen hebben. Een paar opties: de agressieve, om niet te zeggen hatelijke houding van feministes tegenover elke man die niet zegt: “Ik schaam me dat ik een man ben! Weg met mannen!” De dag dat jullie relaties tussen mannen en vrouwen zien zoals ze zijn [...], zullen we naar jullie luisteren. Tot die tijd zijn jullie wat ons betreft gewoon frigide krenten met een snor en ondermijnen jullie je eigen zaak.’

In niet al te bedekte termen verweet deze vriendelijke meneer me een mannenhaatster te zijn. Ik krijg regelmatig het verwijt een hekel aan mannen te hebben en ik ben niet de enige: heel wat feministes en lesbiennes hebben die belediging al moeten

incasseren. Als je de macht van mannen in twijfel trekt of je simpelweg niet tot hen aangetrokken voelt, dan moet je hen wel haten, toch?

Vrouwen van mannenhaat beschuldigen is een mechanisme om hun de mond te snoeren: een manier om de soms heftige maar altijd legitieme woede van de onderdrukten tegenover hun onderdrukkers te beteugelen. Wie zich aan mannenhaat ergert en het een typische en dus even afkeurenswaardige vorm van seksisme vindt (alsof seksisme ooit wordt afgekeurd...), veegt moedwillig de mechanismen onder het tapijt waardoor die seksistische onderdrukking een systematisch fenomeen is geworden dat door geschiedenis, cultuur en overheid in stand wordt gehouden. Wie zich aan mannenhaat ergert, claimt dat een vrouw die mannen haat even gevaarlijk is als een man die vrouwen haat – en dat ze geen enkele reden heeft om te voelen wat ze voelt, of het nu vijandigheid, wantrouwen of minachting is.

Zeg nu zelf, wanneer heeft een man in de loop van de geschiedenis ooit een vrouw iets misdaan? Of algemener gesteld, wanneer hebben mannen vrouwen ooit iets misdaan?

In feministische bewegingen is het dan ook gebruikelijk te zeggen dat mannenhaat niet bestaat. Ten eerste omdat het waar is: er bestaat geen volledig georganiseerd systeem om mannen te kleine-

ren en te onderdrukken. Maar ook omdat het maar om te lachen is, als we ons soms even laten gaan en alle heren over één kam scheren; het is ironisch bedoeld, ziet u. Eigenlijk zijn we lief, hoor.

Maar wat als mannenhaat nu eens noodzakelijk of zelfs heilzaam was? Ik begrijp waarom vrouwen het concept verwerpen. Het is angstaanjagend om ervan beschuldigd te worden een vreselijke, mannenhatende extremiste te zijn. Duizenden vrouwen zijn immers voor minder op de brandstapel geëindigd.

Maar weet je wat, ik gooi het eruit, ik geef het toe: ik haat mannen. Echt allemaal? Ja, allemaal. Doorgaans heb ik maar weinig respect voor ze. Gek eigenlijk, want ik heb ogenschijnlijk geen enkele goede reden om mannen te haten. Ik heb in elk geval besloten er een te trouwen, en ik moet toegeven dat ik hem nog steeds erg leuk vind.*

Desondanks vraag ik me af waarom mannen zijn zoals ze zijn: gewelddadige, egoïstische, onverschil-

* Deze keuze kan echter niet los van de context worden gezien. Wie kan zeggen hoe mijn leven als biseksuele vrouw er vandaag uit zou zien, als ik niet op heel jonge leeftijd met de homofobie van onze maatschappij en mijn omgeving was geconfronteerd?

lige en laffe wezens. En waarom wij vrouwen ons minzaam bij deze onvolkomenheden – wat zeg ik, bij deze zware tekortkomingen – zouden moeten neerleggen, zelfs al slaan, verkrachten en vermoorden mannen ons. *Boys will be boys*. Meisjes daarentegen worden vrouwen en leren ermee leven, want er valt niet te ontsnappen aan de bekrompen kijk op onze lotsbestemming die de kristallen bol van het patriarchaat laat zien. Kom op, we kunnen hun gekke trekjes toch wel verdragen... We hebben trouwens geen keuze. Wat voor vrouwen zijn wij, als we ons aan de mannelijke blik onttrekken? Kies maar uit: kouwe kikkers, lesbiennes of hysterische wijven.

Afgezien van het feit dat misandrie de vrouwenzaak ongeloofwaardig zou maken, vinden mannen het blijkbaar heel lastig om ermee te leven: deze ondraaglijke wreedheid heeft tot dusver een onaanvaardbaar hoge tol geëist, namelijk precies nul slachtoffers. Naar het schijnt is het tegenwoordig zwaar om een man te zijn, met al die feministische onzin van #MeToo en zo. Ze weten niet meer hoe ze moeten flirten, hoe ze met hun vrouwelijke collega's de lift moeten nemen, hoe ze grapjes moeten maken... Wat mogen ze nog zeggen en doen?

Mannen hebben een hele serie existentiële angsten waarvoor ik maar weinig empathie kan opbrengen. Al jammerend over hun lot als arme, op-

gejaagde sukkels omzeilen ze handig hun plicht om zich van hun patriarchale verleden los te maken.

Vreemd genoeg vragen maar weinig mannen zich af waarom zoveel feministes een hekel aan hen hebben – ze zouden al snel merken dat de cijfers ontstellend zijn. Maar nee, ze hebben het te druk met ons uit te leggen dat zij niet zo zijn, dat we niet zo mogen generaliseren. En vooral dat we hen met onze ‘*men are trash*’ tegen ons in het harnas jagen, en dat we het zo wel mogen vergeten dat ze zich aan onze zijde zullen scharen en ons in onze strijd zullen helpen. Alsof we onze strijd zonder hen niet kunnen voeren, alsof we dat niet al jaren doen – en alsof ze, wanneer ze zichzelf in onze gelederen uittodigden of aan onze zijde streden, niet alle ruimte innamen door ons te overstemmen (en ons in het voorbijgaan af en toe zelfs aan te randen).

Ik zie mannenhaat als een uitweg. Als een manier om buiten de gebaande paden te leven, als een manier om met elke ademtocht nee te zeggen. Haat tegen mannen, als sociale groep en vaak ook individueel, brengt me veel vreugde – en niet alleen omdat ik een verstokt, gek kattenvrouw ben.

Als alle vrouwen mannenhaatsters zouden worden, zouden we een mooie lange polonaise kunnen vormen. We zouden beseffen (en het zou in het begin misschien een beetje pijnlijk zijn) dat we man-

nen echt niet nodig hebben. Ik geloof dat we dan een onvermoede kracht zouden kunnen aanboren: in staat zijn om heel hoog boven de blik en de eisen van mannen te zweven en zo ontdekken wie we echt zijn.

Misandrie, een vrouwelijk zelfstandig naamwoord

Ik kan misschien maar beter een definitie geven van het concept 'misandrie' zoals ik het in dit boek heb opgevat. Met misandrie bedoel ik een negatief gevoel tegenover het hele mannelijke geslacht. Dat negatieve gevoel kan vele vormen aannemen, van simpel wantrouwen tot regelrechte afkeer, wat zich meestal uit in ongeduld en het weren van mannen uit vrouwenkringen. En als ik 'het hele mannelijke geslacht' schrijf, bedoel ik daarmee alle cisgender mannen die het overeenkomstige sociale gedrag hebben aangeleerd en van hun mannelijke privileges genieten zonder ze in twijfel te trekken – of toch te weinig (ja, misandrie is een lastig, elitair concept).

Uiteindelijk is misandrie een voorzorgsprincipe. Als je al zo lang in het beste geval in mannen bent teleurgesteld en in het slechtste geval door hen bent mishandeld, is het niet meer dan nor-

maal dat je je tegen hen pantsert en niet langer elke kerel vertrouwt die je pad kruist en je verzekert dat hij écht wel een aardige vent is* – zeker als je de feministische theorie over het patriarchaat en seksisme kent. Toch kan de kerel in kwestie onze meest vijandige gevoelens al sussen door zichzelf te bewijzen en zijn goede wil te tonen. Maar hij blijft altijd in zijn proeftijd: niets tegen hem persoonlijk, het is voor een man gewoon moeilijk om zijn privileges op te geven en nog moeilijker om ervoor te zorgen dat ze van al zijn vrienden worden afgenomen. Eén moment van zwakte en hop, hij kan in een discotheek in de verleiding komen om lompweg met een grietje te blijven flirten, ook al heeft ze verschillende keren laten blijken dat ze niet geïnteresseerd is. Eén slechte dag en bam, hij onderbreekt je weer om de haverklap en begint schaamteloos te mansplainen. We moeten dus ook correcte mannen in de gaten houden, want iedereen blundert weleens, en witte, heteroseksuele,

- * Kleine opmerking zonder enige wetenschappelijke basis: als een man hardnekkig blijft volhouden dat hij aardig is, verdwijnt dat dunne laagje vernis meestal meteen als je er even aan pulkt. Het is een beetje zoals met seks, alleen is dit echt waar: zij die er het meest over praten, doen het waarschijnlijk het minst.

cisgender, rijke, gezonde mannen doen dat vaker dan anderen. Al hun privileges wegen zoveel dat ze er onverzettelijk door worden. Mannen moeten zich dus wel voorbeeldig gedragen, want als vrouwen iets zeggen, luistert niemand. We kunnen simpelweg niet toestaan dat mannen er de kantjes vanaf lopen.

Het minste dat een man kan doen als een vrouw een mannenhatend standpunt inneemt, is zijn mond houden en luisteren. Hij zou er veel van leren en er beter van worden. Misschien is hij het er uiteindelijk zelfs mee eens, maar let op dat hij niet uit de bocht vliegt en jammerend schuld bekent, want geen enkele vrouw, en zeker geen mannenhatende vrouw, wil een bevoorrechte man over zijn lot horen klagen en hem de martelaar zien uithangen. Ik heb nog nooit een man ontmoet die zichzelf een mannenhater noemt, maar het zou waarschijnlijk hetzelfde effect op me hebben als een man die zichzelf een feminist noemt. Feministische activistes voelen instinctief de neiging dat soort mannen af te wijzen en te wantrouwen. Velen van ons vinden dat mannen geen feministen kunnen zijn, dat zij zich geen term mogen toe-eigenen die onderdrukte vrouwen hebben bedacht. Het komt namelijk ongelooflijk vaak voor dat een man die overal rondbazuint dat hij een feminist is,